

DIAK

Laura Maajärvi
Elisa Makkonen
Emeraude Mpaka
Aisha Nur Yusuf

Sosionomi
Sairaanhoitaja
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Opinnäytetyö, 2025

**Laillistamiskoulutuksessa olevien
sairaanhoitajaopiskelijoiden
tutoroinnin opas**

TIIVISTELMÄ

Laura Maajärvi

Elisa Makkonen

Emeraude Mpaka

Aisha Nur Yusuf

Laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden tutoroinnin opas
33 s., 3 liitettä

Kevät, 2025

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosionomi, sairaanhoitaja

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää opas laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden tutoreille. Opasta varten laillistamiskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden tutoroinnin tarvetta kartoitettiin sähköisen kyselyn avulla. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa osana valtakunnallista SAILA – Sairaanhoitajien laillistaminen Suomessa -hankkeita, joissa ovat osallisena kaikki Suomen 20 ammattikorkeakoulua. Hankkeissa pilotoidaan ja kehitetään EU/ETA-maiden ulkopuolella sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneiden laillistamiseen liittyvää pätevyitysmiskokonaisuutta.

Suomessa on nähty haasteita sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöstön riittävydessä, ja hallitusohjelmaan on linjattu EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevan korkeakoulutetun työvoiman liikkuvuuden edistäminen. SAILA-hankkeiden tarkoituksena on pidemmällä aikavälillä luoda pysyvää mallia sairaanhoitajan tutkinnon pätevoittämiseksi ja sitä kautta osaltaan vastata sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeeseen.

Sähköisen kyselyn vastauksissa esille nousi opiskelijoiden tarve saada enemmän tukea suomen kielen harjoittamiseen, opintoihin sekä työharjoitteluun liittyviin käytännön asioihin. Tutoropiskelijalle suunnatussa oppaassa oli tarkoituksena vastata laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden tarpeisiin huomioiden samalla vertaistuen ja kulttuurisensitiivisyyden merkityksellisyyden sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisen.

Asiasanat: tutorointi, laillistamiskoulutus, sairaanhoitaja, sähköinen kysely

ABSTRACT

Laura Maajärvi

Elisa Makkonen

Emeraude Mpaka

Aisha Nur Yusuf

Recommendations for tutoring nursing students undergoing licencing process

33 p., 3 appendices

Spring, 2025

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor of Social Services, Bachelor of Health Care, Nursing

The aim of this thesis was to develop a guide for tutors of nursing students participating in a legalization training program. To create the guide, the need for tutoring among students in the legalization training was surveyed using an electronic questionnaire. The thesis was carried out in collaboration with Diaconia University of Applied Sciences as part of the national SAILA - Legalization of Nurses in Finland projects, which involve all 20 universities of applied sciences in Finland. These projects pilot and develop the qualification program related to the legalization of nurses who have completed their degrees outside the EU/ETA countries.

In Finland, challenges have been identified in the sufficiency of healthcare professionals, and the government program has outlined the promotion of mobility for highly educated workforce coming from outside the EU/ETA countries. The SAILA projects aim to create a sustainable model for the recognition of nursing qualifications and thereby contribute to meeting the workforce needs in social and healthcare over the longer term.

Through the electronic survey, it became evident that students need more support in practicing the Finnish language, their studies, and practical matters related to clinical training. The guide intended for tutor students aimed to address the needs of nursing students in licensing process while considering the significance of peer support, cultural sensitivity, and the promotion of student well-being.

Keywords: tutoring, licensing process, nurse, electronic survey

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TYÖVOIMAN HAASTEET SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA JA TOIMENPITEET VAJEEN RATKAISUUN	5
2.1 Työvoiman haasteet sosiaali- ja terveysalalla	5
2.2 Kansainvälinen rekrytointi henkilöstövajeen ratkaisemisessa	6
3 LAILLISTETTAVIEN SAIRAANHOITAJIEN PÄTEVÖITYMISPROSESSI ..	8
3.1 Laillistaminen prosessina	8
3.2 Kohderyhmänä sairaanhoitajat EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta.....	9
4 TUTOROINTI JA SIIHEN LIITTYVÄT AIEMMAT HANKKEET.....	11
4.1 Tutorointi käsitteenä.....	11
4.2 Tutorointiin liittyvät aikaisemmat hankkeet ja tulokset.....	12
5 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	16
5.1 Tarkoitus ja tavoite	16
5.2 Yhteistyö Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa	16
6 TUTOROINTITARPEEN KARTOITUSKYSELY	17
6.1 Sähköinen kysely	17
6.2 Kyselyn tulos ja analysointi	19
7 OPAS LAILLISTAMISKOULUTUKSESSA OLEVIEN SAIRAANHOITAJIEN TUTORILLE	20
7.1 Oppaan alustava suunnitelma.....	20
7.2 Valmiin oppaan sisältö ja oppaan hyödyntäminen	21
8 EETTISET NÄKÖKOHDAT JA LUOTETTAVUUS	23
8.1 Opinnäytetyön ja sen prosessin eettisyys	23
8.2 Opinnäytetyön ja prosessin luotettavuus.....	23
9 POHDINTA	25
LÄHTEET.....	28
LIITE 1. Tutorointitarpeen kartoitus -kysely.....	34

LIITE 2. Saatekirje	36
LIITE 3. Laillistamiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajat opas tutoreille	37

1 JOHDANTO

Suomessa väestö ikääntyy, ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden tarve kasvaa. Henkilöstö vaihtuu, eläköityy ja on työvoimavajetta. Kliinisesti erikoistuneiden sairaanhoitajien lisätarve on noin 8028 työntekijää vuoteen 2028 mennessä. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024, s. 11, s. 52.) Kunnista ja hyvinvointialueilta on julkioikeudellisen eläkelaitoksen Kevan ennusteen mukaan eläköitymässä 13526 sairaanhoitajaa vuosina 2025–2035 (Keva, i.a.). Työ- ja elinkeinoministeriö taas arvioi vuonna 2023 sosiaali- ja terveysalan työvoimavajeeksi 18000 ja sairaanhoitajien vajeeksi 6140 henkilötyövuotta (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023, s. 1–2).

Vuonna 2022 Suomessa asui yli 1400 EU-/ETA-maiden ulkopuolelta saapunutta sosiaali- ja terveysalan osaajaa, jotka olivat työvoiman ulkopuolella. Tämän lisäksi Suomessa on runsaasti hoiva-avustajiksi sekä lähihoitajaksi opiskelleita, jotka ovat kotimassaan kouluttautuneet sairaanhoitajiksi. Sosiaali- ja terveydenalan ammattilaisista on pulaa ympäri maailmaa, ja laillistamis- ja sitä tukevalla koulutuksella pyritään vastaamaan siihen, että Suomi pystyy kilpailemaan osaajista eettisesti kestävällä tavalla. Kansainvälisten terveysalan ammattilaisten osaamista on tärkeä hyödyntää sairaanhoitajien rekrytoinnissa, ja laillistukseen tähtäävät opinnot auttavat pätevyyden hankkimisessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024, s. 23.)

Opinnäytetyö liittyy Sairaanhoitajan laillistaminen Suomessa -hankkeisiin (SAILA). Yhteistyötahona toimii Diakonia-ammattikorkeakoulu, joka tarjoaa yhteyden kohderyhmään ja mahdollistaa tiedonkeruun. Opinnäytetyö on kehittämispainotteinen, ja se keskittyy kehittämään tukimateriaalia tutoreille, jotka ohjaavat laillistamiskoulutuksessa olevia sairaanhoitajaopiskelijoita. Opiskelijoiden kokemuksia ja tarpeita kartoitetaan laadullisin menetelmin, ja materiaali sisältää ohjeita kulttuuriseen ymmärrykseen, vertaistuen järjestämiseen ja oppimisprosessin tukemiseen. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää sähköinen opas tutoreille, jotka tukevat EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta

tulevia sairaanhoitajia heidän laillistamiskoulutuksensa aikana. Suomessa sairaanhoitajan ammattioikeuden myöntää Valvira. (Valvira, i.a.)

Oppaassa käsitellään tutoroinnin merkitystä nimenomaan tämän kohderyhmän näkökulmasta, tarjotaan käytännönläheisiä vinkkejä sekä nostetaan esiin tutorin roolia vertaistuen ja opiskeluhuvinvoinnin edistäjänä. Tutorointi nähdään tärkeänä keinona vahvistaa opiskelijoiden osallisuutta, ehkäistä opintojen keskeyttämistä ja tukea heidän kiinnittymistään korkeakouluopintoihin.

2 TYÖVOIMAN HAASTEET SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA JA TOIMENPITEET VAJEEN RATKAISUUN

2.1 Työvoiman haasteet sosiaali- ja terveysalalla

Suomessa on haasteita sosiaali- ja terveydenhuollon osaavan henkilöstön saatavuudessa ja riittävydessä, erityisesti ikääntyneiden palveluissa, lastensuojelussa ja mielenterveyspalveluissa. Tällä on ollut vaikutusta palvelujen tuottamiseen ja laatuun. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024, s. 10.) Väestö ikääntyy samalla, kun lasten ja nuorten sekä työikäisten osuus väestössä pienenee. Väestön ikääntyminen lisää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024, s. 9.)

Suomessa syntyvyys on alhainen, ja huoltosuhteen arvioidaan nousevan yli 60 prosenttiin vuoteen 2045 mennessä. Elintason nousu ja terveydenhuollon kehittyminen nostaa elinajanodotetta, jolloin 65 vuotta täyttäneiden määrän arvioidaan kasvavan koko Euroopan alueella. Sairaanhoitajakoulutukseen hakeneiden ja valmistuvien määrät ovat laskeneet. Sairaanhoitajien maasta muutto Suomesta on ollut viimeisen kahdentoista vuoden aikana vähäistä sen ollessa 18–50 sairaanhoitajaa vuosittain, joista suurin osa alle 35-vuotiaita. (Kukkonen, ym. 2024, s. 82–83.) Arvion mukaan seuraavan kahden vuoden aikana Suomeen tarvittaisiin noin 1431 sairaanhoitajaa lisää, jotta vaje saataisiin

kurottua umpeen. Tämä määrä on huomattavasti suurempi kuin edellisen viiden vuoden aikana toteutunut ulkomailta rekrytoitujen sairaanhoitajien määrä. Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan Euroopan alueella on vakavia haasteita terveys- ja hoiva-alan työvoiman saatavuudessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024, s. 15.)

2.2 Kansainvälinen rekrytointi henkilöstövajeen ratkaisemisessa

Työ- ja elinkeinoministeriö teetti työnantajille keväällä 2023 kaksi selvitystä liittyen sosiaali- ja terveysalan kansainvälisten rekrytointien edistämiseen osana sosiaali- ja terveydenalan henkilöstön riittävyys ja saatavuus -ohjelmaa. Sosiaali- ja terveysalan työnantajille suunnatuissa haastatteluissa selvitettiin hoitoalan työvoimatilannetta ja työvoiman saatavuuden haasteita. Haastatteluihin vastasi 130 hyvinvointialueen ja yksityisten toimijoiden edustajaa. Vastausten perusteella kansainväliselle sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten rekrytoinnille on suuri tarve. Valtion toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja uusien toimien kohdentamisen tueksi vastaavia selvityksiä tullaan tekemään myös tulevana vuosina. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2023 s. 1–11.) Kansainväliseen rekrytointiin on laadittu rekrytoinnin opas, joka on tukena kansainvälisessä rekrytointiprosessissa. Oppaassa kerrotaan hyviä käytänteitä rekrytoinnista, ja se sisältää eettisen rekrytoinnin muistilistan työnantajalle. (Work in Finland, 2025, s. 33.)

Pääministeri Orpon hallitus on laatinut hallitusohjelman uhkaavan henkilöstövajeen ratkaisemiseksi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Jotta henkilöstön riittävyys ja saatavuus pystytään turvaamaan sosiaali-, terveys- ja pelastusalalla, on käynnistetty Hyvän työn ohjelma. Ohjelma painottuu erityisesti vuosiin 2024–2025, ja sen toteutumista arvioidaan ja täsmennetään vuosittain. (Sosiaali- terveysministeriö, 2024, s. 7–8.) Hallitusohjelman mukaan työvoiman liikkuvuutta edistetään työvoimapula-aloilla EU:n sisällä sekä EU:n ulkopuolelta erityisesti korkeakoulutettujen ja ammattitaitoisten henkilöiden osalta. Toimet kohdennetaan yhteistyömaihin ja osajaryhmiin, jotta rekrytointi olisi sujuvaa, oikein kohdennettua sekä eettistä. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2024, s. 3.)

Eettiseen kansainväliseen rekrytointiin vaikuttavat monet toimijat. Jotta kansainvälisen rekrytoinnin tarpeisiin voidaan eettisesti kestäväällä tavalla vastata, tulee kehittää myös laillistamisprosessia ja siihen liittyvää koulutusta. Suomessa on julkaistu kansainvälisen sosiaali- ja terveysalan henkilöstön rekrytoinnin vastuullisuussuosituksia keväällä 2023. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024, s. 23–24.)

Tampereen yliopiston maahanmuuttokysymysten erityisasiantuntija Päivi Vartiainen mukaan työntekijöiden ja väestön ikääntymisen lisäksi hoivatyön heikko vetovoima kantaväestön keskuudessa vaikuttaa hoitajien saatavuuteen. Vartiainen ehdottaa, että sairaanhoitajien rekrytoinnin rinnalla tulisi tehostaa hoiva-avustajien rekrytointia, jolloin Suomessa laillistuksen saaneet sairaanhoitajat voisivat keskittyä tekemään koulutustaan vastaava työtä. (Vartiainen, 2021, s. 264–265.) Kansainvälinen rekrytointi helpottaa sairaanhoitajapulaa maissa, joissa on akuutti pula sairaanhoitajista. Vastattaessa kansainvälisellä rekrytoinnilla Suomen hoitajapulaan tulee huomioida globaali tilanne, jotta henkilöstö jakaantuu tasaisesti. Kansainvälinen sairaanhoitajien rekrytointi mahdollistaa hoitajavajeen täyttämisen, osaamisen, tiedon ja taitojen sekä uusien käytänteiden jakamisen globaalisti lisäten myös maiden välistä yhteistyötä. Monikulttuurinen työympäristö lisää myös ymmärrystä eri kulttuureista ja voi parantaa hoidon laatua. (Kukkonen & Palomäki, 2024, s. 19.)

3 LAILLISTETTAVIEN SAIRAANHOITAJIEN PÄTEVÖITYMISPROSESSI

3.1 Laillistaminen prosessina

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä määrittää, että sairaanhoitajan ammatti on laillistettava ammatti Suomessa, mikä tarkoittaa, että kyseisessä ammatissa saa toimia vain ammatinharjoittamisoikeuden saanut henkilö (L 559/1994). EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien koulutus voi olla sisällöltään erilainen kuin Suomessa suoritettu sairaanhoitajan tutkinto, ja siksi heidän tulee suorittaa lisäopintoja täyttääkseen Valviran kriteerit, mikäli he haluavat harjoittaa sairaanhoitajan ammattia Suomessa. Myös laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (L 741/2023) määrittää, että henkilöstöllä tulee olla riittävästi ammattitaitoa ja osaamista sekä asianmukainen koulutus palvelut ja asiakkaat huomioon ottaen. Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (A 564/1994 14. §) määrittää, että ammatinharjoittajan tulee osoittaa omaavansa riittävän ja välttämättömän kielitaidon harjoittaessa sairaanhoitajan ammattia Suomessa, ja palveluntuottajan on myös varmistuttava siitä, että henkilöstö täyttää terveydenhuollon ammattihenkilöstä säädetyt edellytykset.

Valviran laillistamisprosessi koostuu neljästä vaiheesta; ammattioikeuden hakeminen, päätös lisäopinnoista, lisäopintojen suoritus ammattikorkeakoulussa Suomessa sekä lopullinen päätös laillistamisesta. EU- tai ETA-alueen ulkopuolella sairaanhoitajan tutkinnon suorittanut henkilö hakee Valvirasta sairaanhoitajan laillistusta ja liittää hakemukseen tarvittavat asiakirjat. Hakija suorittaa Valviran määrittämät lisäopinnot suomalaisessa ammattikorkeakoulussa, minkä jälkeen hän hakee toisella hakemuksella laillistusta. Hakija maksaa hakemuksen käsittelyyn liittyvät tarvittavat maksut, minkä jälkeen hakemus käsitellään. Käsittelyaika on vähintään neljä kuukautta. Jos päätös on myönteinen, merkitään ammattioikeus JulkiTerhikkiin. (Valvira, i.a.)

3.2 Kohderyhmänä sairaanhoitajat EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta

Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat maahanmuuttajataustaiset sairaanhoitajat, jotka osallistuvat laillistamiskoulutukseen Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Termi *maahanmuuttajataustainen* viittaa henkilöön, joka on muuttanut Suomeen toisesta maasta, ja jolla voi olla erilainen koulutustausta, kulttuuri tai kieli verrattuna Suomessa syntyneisiin (Kotoutuminen, i.a.). *Maahanmuuttaja* on henkilö, joka ei ole kyseisen maan kansalainen tai on kansalaisuudeton, ja joka muuttaa toiseen maahan pysyvämpää tai pidempiaikaista oleskelua varten. Maahanmuuttajia ovat kaikki ulkomailta muuttaneet, olipa kyseessä siirtolainen, pakolainen, turvapaikanhakija tai EU:n jäsenmaan kansalainen, joka asettuu toiseen EU-maahan. (Suomen Tietotoimisto, i.a.)

Opiskelijat ovat suorittaneet sairaanhoitajatutkintonsa EU/ETA-maiden ulkopuolella ja opiskelevat nyt uuden kansallisen mallin mukaisesti koulutusohjelmassa, jotta saisivat pätevyyden toimia sairaanhoitajana Suomessa. Erityisesti painopisteenä opinnäytetyössä on selvittää kohderyhmäopiskelijoiden tuen tarpeet opintojen ja harjoitteluiden aikana. Diakonia-ammattikorkeakoulussa hankkeen opiskelijoita on yhteensä noin 30 lukuvuonna 2024–2025 Helsingin ja Porin kampuksilla. (Minna Partanen-Rytilahti, lehtori, henkilökohtainen tiedonanto 25.11.2024.)

Sairaanhoitajakoulutuksen tarkoituksena on valmistaa opiskelijat toimimaan erilaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä. Opintoihin sisältyy sekä teoreettista että käytännön opetusta, kuten klinisiä taitoja, terveyden edistämistä, lääkehoitoa ja asiakaspalvelutaitoja. Koulutus tähtää sairaanhoitajan ammattipätevyyden ja Valviran laillistuksen saamiseen. Laillistamiskoulutuksen tavoitteena on luoda EU-/ETA-maiden ulkopuolella koulutetuille sairaanhoitajille selkeä ja pysyvä väylä saada Suomessa sairaanhoitajan laillistus. Tämä mahdollistaa heidän työllistymisensä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. (Sairaanhoitajan laillistaminen Suomessa, 2024.)

Valintatilaisuus koostui suomen kielen kirjallisesta osuudesta sekä suullisesta parikeskustelusta, minkä perusteella arvioitiin hakijoiden kirjallista ja suullista

kielitaitoa. Kirjallinen osio sisälsi luetun ymmärtämisen tehtävän sekä kolme lyhyttä kirjoitustehtävää pituudeltaan 50–70 sanaa. Kokeen kesto oli noin 1,5 tuntia, ja tehtävien aiheet liittyivät terveyteen. Suullisessa osuudessa hakijat osallistuivat noin 20 minuuttia kestävään parikeskusteluun, jossa arvioitiin heidän puhutun kielen taitoaan. Hakijan oma osuus keskustelusta kesti noin 15 minuuttia, minkä jälkeen arvioijat kirjasivat havainnot. Opiskelemaan hyväksyttiin hakijat, joiden suomen kielen taito vastasi vähintään A2-tasoa. (Jaana Puurunen, lehtori, henkilökohtainen tiedonanto 26.2.2025.)

Hakijan tuli saada suomen kielen kokeesta hyväksytty tulos, jotta hänelle voitiin tarjota opiskelupaikkaa. Lisäksi edellytettiin EU-/ETA-alueen ulkopuolella suoritettua diploma- tai bachelor-tasoista sairaanhoitajatutkintoa. Mikäli hakija saavutti hyväksytyn kielitaitotuloksen, mutta ei täyttänyt tutkintovaatimusta, opiskelupaikkaa ei voitu myöntää. (Jaana Puurunen, lehtori, henkilökohtainen tiedonanto 26.2.2025.)

SAILA-hankkeissa on mukana 20 ammattikorkeakoulua, ja vastuukorkeakouluna toimii Metropolia-ammattikorkeakoulu. Hanketta rahoittaa Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA), ja sen budjetti on 2,2 miljoonaa euroa. Hankkeiden toteutusaika on 2024–2025. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2024.) Hankkeessa kartoitetaan erityisesti laillistamiskoulutuksessa olevien tuen tarpeita opintojen ja harjoitteluiden aikana sekä kehitetään ammattikorkeakoulun toimintoja tukemaan tätä prosessia. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2024.)

Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (L 695/2019) määrittää, että opintojen aikaiseen terveydenhuoltoon oppilaitoksen kautta oikeutettuja ovat ne läsnä olevaksi ilmoittautuneet opiskelijat, jotka suorittavat tutkintoon johtavaa ylempää tai alempaa korkeakoulututkintoa yliopistossa, ammattikorkeakoulussa, Poliisiammattikorkeakoulussa tai Maanpuolustuskorkeakoulussa tilauskoulutusopiskelijoita lukuun ottamatta. Terveystieteiden laissa (L 1326/2010 17. §) määritellään, että opiskeluterveydenhuolto kattaa muun muassa opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn seuraamisen ja edistämisen, perusterveydenhuollon terveys- ja sairaanhoitopalvelut ja opiskelijan erityisen

tuen tai tutkimuksen tarpeen tunnistamisen sekä ohjauksen mahdollisiin jatkotutkimuksiin ja -hoitoihin. Opiskeluhooltoon kuuluu myös psykologipalvelut. Yhdenvertaisuuslain (L 1325/2014) nojalla oppilaitoksilla on velvollisuus aktiivisesti edistää yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan. Tasa-arvolaki (L 609/1986) puolestaan turvaa opiskelijoiden oikeuden koulutukseen ja suojelee heitä sukupuoleen perustuvaa syrjintää vastaan.

Ammattikorkeakoulut tarjoavat tutkinto-opiskelijoilleen erilaisia palveluja opiskelun ja hyvinvoinnin tukemiseen. Esimerkiksi Diakonia-ammattikorkeakoulussa opiskelevan tutkinto-opiskelijan on mahdollista saada tukea kuraattorilta, erityisopettajalta, oppilaspastorilta ja -diakonilta, opiskeluhyvinvointiryhmältä ja osallistua erilaisiin opintoja edistäviin tukipajoihin (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.). Koska laillistamiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajat eivät ole tutkinto-opiskelijoita, he eivät kuulu opiskeluterveydenhuollon piiriin.

4 TUTOROINTI JA SIIHEN LIITTYVÄT AIEMMAT HANKKEET

4.1 Tutorointi käsitteenä

Tutorointi on tärkeä ohjauksen muoto etenkin korkeakouluopintojen alkuvaiheessa. Tutoroinnin kautta opiskelija tutustuu niin opinahjoonsa kuin opintoihinsakin sekä muihin opiskelijoihin. Tutoroinnin pyrkimyksenä on sujuvoittaa opintojen aloittamista ja kulkua sekä tarjota niin sosiopsykologista kuin kognitiivistakin tukea. Koska tutorit ovat itse yleensä pidemmällä opinnoissa niiden ollessa kuitenkin vielä kesken, ajatellaan heidän kykenevän samaistumaan uusien opiskelijoiden asemaan ja ymmärtää heitä paremmin verrattuna muuhun henkilökuntaan. (Skaniakos ym., 2011, s. 17–18.)

Tutortoimintaan voi sisältyä yhteisen vapaa-ajan toiminnan organisoimista, erilaisten tapahtumien järjestämistä, korkeakoulun tiloihin sekä

opiskelukaupunkiin tutustumista. Tutoroiminnan kautta voidaan ennaltaehkäistä opintojen keskeyttämistä otteen ollessa nimenomaan proaktiivinen. Tutoroinnilla voidaan lisätä kuuluvuuden kokemusta edistämällä sosiaalista integroitumista. (Civil & Tuominen, 2024, s. 30–32.) Colverin ja Fryn korkeakouluopiskelijoiden vertaistutoroinnin vaikutuksia käsittelevässä tutkimuksessa 88,2 prosenttia vastaajista kertoi tutoroinnin parantaneen heidän arvosanojaan. Tutorointi voi auttaa opiskelijaa ymmärtämään opiskelumateriaaleja paremmin, suoriutumaan tehtävistä paremmin sekä lisäämään itsevarmuutta opiskelujen suhteen. (Colver & Fry, 2016, s. 25–26.) Suomessa tutorointi tyypillisesti toteutetaan ryhmissä siten, että ensimmäisen vuoden opiskelijat jaetaan pienempiin ryhmiin, joilla kullakin on oma tutorinsa. Tutorointi on hyvä tapa kartuttaa ryhmänohjaus-, johtamis-, viestintä- organisoitaitaitoja, se voi lisätä aktiivisuutta opiskelijana ja sitä kautta voi löytää ystäviäkin. (Skaniakos ym., 2014, s. 76, 84.)

Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan O'Diakon sivuilla tutor määritellään opiskelijaksi, joka auttaa toisia opiskelijoita toisiinsa tutustumisessa, auttaa opintoihin ja opintoelämään liittyvissä kysymyksissä sekä perehdyttää uusia opiskelijoita opiskeluympäristöön ja paikkakunnan palveluihin (O'Diako, i.a.). Diakonia-ammattikorkeakoulun eikä O'Diakon sivuilla puhuta laillistamiskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden ohjauksesta ja tutoroinnista erikseen. Civilin ja Tuomisen (2024, s. 39–40) artikkelissa nousi esiin, että aikuisopiskelijat kaipaivat etenkin psykososiaalista tukea, käytännönläheistä ohjausta etenkin työtä ja opiskelua sisältävän arjen yhdistämiseen.

4.2 Tutorointiin liittyvät aikaisemmat hankkeet ja tulokset

Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään -hankkeen tavoitteena oli tukea maahanmuuttajataustaisten hakeutumista sosiaali- ja terveysalan opintoihin sekä kouluttaa työelämäohjaajia. Hanke oli Diakonia-ammattikorkeakoulun koordinoima, ja osatoteuttamassa mukana olivat Stadin osaamiskeskus ja Suomen Diakoniaopisto. Hanke toteutettiin 1.4.2017–31.3.2020 välisenä aikana, ja sitä rahoitti Euroopan sosiaalirahasto. Hankkeen opiskelijaryhmässä tehtiin tarvekartoitus, joka antoi tietoa kohderyhmän

mentorointitoiveista ja -tarpeista sekä mahdollisuuden osallistua heille suunnatun toiminnan suunnitteluun. (Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään, i.a.-a.)

Hankkeessa luotiin uusia toimintamalleja maahanmuuttajien ammattikorkeakouluun pääsyn sujuvoittamiseksi. Valmentavan koulutuksen AMK-pajamallissa opiskelijoilla oli mahdollisuus opiskella pienissä ryhmissä sosiaali- ja terveysalan ensimmäisen vuoden opintoja, suomen kieltä, matematiikkaa, tietotekniikkaa ja mentoritoimintaa. Hankkeen aikana pajoja järjestettiin neljä. Valmentavien AMK-pajojen avulla opiskelijoille tuli korkeakouluopiskelu ja sen vaatimukset tutuiksi, ja tämä madalsi hakeutumista ammattikorkeakouluopintoihin ja vahvasti uskoa omiin kykyihin. (Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään, 2020.)

Valmentaviin AMK-pajoihin osallistuneiden oli mahdollista osallistua myös mentorointiin Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkinto-opiskelijoiden johdolla (Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään, 2020). Mentorointi on luottamukselliseen vuorovaikutukseen perustuva ohjauksen muoto, jonka tavoitteena on edistää aktorin eli mentoroitavan oppimista, osaamista ja ammatillista kasvua sekä tukea hänen kehittymistään kohti omia tavoitteitaan (Kanniainen ym., 2020, s. 5). Mentorointi oli tavoitteellista toimintaa, jossa oli selkeä rakenne. Mentoroinnista luotiin oma malli, jossa maahanmuuttajataustaisia henkilöitä tuettiin, kannustettiin ja ohjattiin opiskelussa heidän tarpeidensa mukaan. Mentoreille järjestettiin perehdytystä. (Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään, 2020.) Hankkeen aikana luotiin myös työpaikkaohjaajalle opas ja ohjauksen työkirja sekä opiskelijalle kolme harjoitteluita tukevaa työkirjaa (Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään, i.a.-b).

Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla -hankkeessa oli tavoitteena maahanmuuttajien ja romanien koulutuspolkujen sujuvoittaminen erityisesti siirryttäessä koulutusasteelta toiselle. Hanke toteutettiin 1.5.2015–31.5.2018 välisenä aikana, ja sitä rahoitti Euroopan sosiaalirahasto. Hankkeessa kehitettiin viisi palvelumallia, jotka olivat etsivä romanityö koulutukseen hakeutumisen

tukena, kulttuurisensitiivinen opiskelijavalinta, maahanmuuttaja- ja romanitaustaisille opiskelijoille suunnattu tukipajatoiminta perusasteella, toisella asteella ja ammattikorkeakoulussa sekä opiskelijamentoritoiminta ja viimeisenä monikulttuurinen ohjaus ja osaaminen. (Pinolehto & Vilminko, 2017, s. 11.) Hankkeen aikana suunniteltiin ja toteutettiin kolme maahanmuuttaja- ja romanitaustaisille opiskelijoille suunnattua erillishakua, joiden tavoitteena oli kehittää kulttuurisensitiivistä opiskelijavalintaa hakijoiden taustat huomioiden (Blomster & Karhia, 2017, s. 50). Opiskelijoille järjestettiin opiskelijoiden tarpeen mukaista tukea kaikilla koulutusasteilla. Suomen kielen opetuksen nivominen kiinteästi opintoihin todettiin erittäin tärkeäksi. (Blomster ym., 2017, s. 92.)

Hankkeen kehittämällä mentorointitoiminnalla tuettiin maahanmuuttaja- ja romanitaustaisia opiskelijoita, ja sen tuloksena syntyi viiden opintopisteen laajuinen Monikulttuurinen osaaminen ja ohjaus -verkkokurssi (Blomster ym., 2017, s. 92). Verkkokurssilla käsiteltiin viidellä opintojaksolla monikulttuurisuuden ja kulttuurisensitiivisyyteen liittyviä keskeisiä käsitteitä ja tekijöitä, joilla oli merkitystä eri kulttuureista tulevien opiskelijoiden ja työntekijöiden ohjauksessa. Selkokielen käyttöä suositeltiin ohjaamisen tukena. (Jauhonen, ym. 2017, s. 83–86.)

Sairaanhoitajaksi Suomessa -hanke toteutettiin yhteistyönä Laurean, Oulun, Tampereen, Turun ja Savonian ammattikorkeakoulujen kanssa. Hankkeen tarkoituksena oli helpottaa EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien mahdollisuuksia saada työoikeus Suomessa ja sopeutua suomalaiseen työympäristöön. Hankkeessa pyrittiin myös lisäämään siinä mukana olevien tietoa suomalaisesta sosiaali- ja terveydenhuollosta sekä vahvistaa suomen kielen taitoa. Hanketta rahoitti Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus. Hankkeessa koottiin ja arvioitiin sairaanhoitajien osaamisen arviointimenetelmiä ja tuotettiin sairaanhoitajan pätevytymispolun malli verkkosivuille, josta se on hyödynnettävissä. Hankkeen ajankohta oli vuosina 2023–2024. (Sairaanhoitajaksi Suomessa, i.a -a.)

Sairaanhoitajaksi Suomessa hankkeessa on kehitetty monenlaisia koulutuksia opiskelijoille. Yksi tärkeimmistä koulutuksista on MOOC-kurssina (Massive Open

Online Course) toteutettu Orientaatio suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuoltoon -kurssi. Kyseessä on pääsääntöisesti kaikille avoin itsenäisesti opiskeltava verkkokurssi, joka on toteutettu DigiCampus-verkkoalustalla. Kurssilla perehdytään hoitotyön etiikkaan, suomalaisen sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmään sekä potilas- ja asiakasturvallisuuteen hoitotyössä. Kurssilla käytetään mahdollisimman selkeää suomen kieltä. Kurssin sisältö on muotoutunut työelämäyhteistyössä tärkeiksi tunnistetuista sisältöalueista ja sairaanhoitajakoulutuksen osaamistavoitteista. (Sairaanhoitajaksi Suomessa, i.a -b.)

MOOCin käyttäjiltä saadun palautteen mukaan kurssia pidettiin hyödyllisenä Suomessa sairaanhoitajiksi pätevöityville. Vastaajien mukaan kurssi sisälsi keskeisiä asiasisältöjä, auttoi kertaamaan asioita ja tuki työelämässä oppimista. Vastaajat toivoivat lisää tehtäviä itsenäiseen opiskeluun sekä työelämään pohjautuvia tapausesimerkkitehtäviä opiskelun tueksi. Myös hoitotyön etiikkaan ja erilaisiin työturvallisuuteen liittyviin hätätilanteisiin, kuten tulipalo ja laiteviat, toivottiin ohjeistusta. Taulukoita ja kuvioita toivottiin havainnollistamisen tueksi sekä suomenkielistä tukimateriaalia ja sanastoa ymmärtämisen tueksi. (Laurea ammattikorkeakoulu, 2023.)

5 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

5.1 Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyömme aiheeksi valikoitui laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien tuen tarpeen kartoittaminen SAILA-hankkeeseen. Hanke on valtakunnallinen, ja sitä koordinoi Metropolia ammattikorkeakoulu (Metropolia Ammattikorkeakoulu, i.a.). Tarkoituksena on luoda hankkeeseen materiaalia tutorinnista ja sen tarpeesta, mistä olisi tulevaisuudessa hyötyä laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden opintojen tukemisessa. Syntyi idea kartoittaa opiskelijoiden tuen tarpeita ja suunnitella kohderyhmän tutoreille tutoroinnin opasta.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda opas opiskelijatutoreille, jotka tutoroivat EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta Suomeen saapuneita laillistamiskoulutukseen osallistuvia sairaanhoitajia. Tavoitteena on, että opas olisi tutoreiden tukena, työkaluna ja antamassa vinkkejä kohderyhmän ohjaamistilanteissa, jotta tutorit pystyisivät tukemaan opiskelijoita laillistamisopintojen aikana. Opinnäytetyötä varten kartoitettiin Diakonia-ammattikorkeakoulun laillistamiskoulutukseen osallistuneilta opiskelijoilta Webropol-kyselyllä, missä opiskeluun liittyvissä asioissa he toivoivat tukea ja ohjausta. Sähköisen kyselyn tarkkaan suunniteltujen kysymyksien avulla mahdollistettiin tärkeä tiedonsaanti kohderyhmän opiskelun tutoroinnin tarpeista. Keskeistä tutoroinnin oppaassa on, miten tutorit voivat oppaan avulla suunnitella mahdollista tukea kohderyhmän opiskelijoille opiskelujen tueksi.

5.2 Yhteistyö Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa

Yhteistyötaho tässä opinnäytetyössä on Diakonia-ammattikorkeakoulu (DIAK). Diakonia-ammattikorkeakoulu tarjoaa suoran yhteyden kohderyhmään eli laillistamiskoulutuksessa oleviin maahanmuuttajataustaisiin sairaanhoitajiin ja mahdollistaa tiedonkeruun laillistamiskoulutuksen käytännön toteutuksesta.

Yhteistyö Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa käynnistyi huhtikuussa 2024, ja yhteistyösopimus opinnäytetyöryhmän ja oppilaitoksen kesken allekirjoitettiin lokakuun lopussa 2024.

Vuoden 2025 alussa alkoi opiskelijakyselyn suunnittelu laillistamiskoulutuksessa oleville opiskelijoille opintojen tuen ja tutoroinnin tarpeista. Sähköinen kysely lähetettiin helmikuussa 2025 Diakonia-ammattikorkeakoulussa Helsingin ja Porin kampuksella koulutukseen osallistuville, ja tulokset analysoitiin maaliskuussa 2025. Huhtikuussa laadittiin tutorointiopas laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien tutoreille. Tutorointiopasta voivat käyttää laillistamiskoulutusta tarjoavat ammattikorkeakoulut aineistona tutortoiminnassaan.

6 TUTOROINTITARPEEN KARTOITUSKYSELY

6.1 Sähköinen kysely

Kyselylomake aineiston keruun välineenä toimii parhaiten, kun keskiössä on tutkimuskohteena olevien henkilöiden mielipiteet ja kokemukset. Lomakkeen kysymykset tulee laatia selkeiksi tutkimusasetelman kannalta, jotta voidaan taata tutkimuksen onnistuminen. Sähköisen kyselyn voi toteuttaa Webropol-sovelluksella, johon monella oppilaitoksella on käyttöoikeudet. (Tähtinen ym., 2020, s. 24–26.) Verkkokysely on nopea, helppo ja taloudellinen tapa tehdä kysely, ja se mahdollistaa vastaamisen lähes missä vain teknologian avulla. (Valli & Perkkilä, 2018, luku Sähköinen kyselylomake ja sosiaalinen media aineistonkeruussa.) Aineiston keruussa verkkokysely helpotti työvaiheita, koska vastaukset saatiin sähköisinä juuri siinä muodossa kuin niihin oli vastattu.

Tarkoituksena oli laatia laillistamishankkeen opiskelijoille sähköinen kysely (Liite 1, s. 34) heidän kaipaamistaan tukitoimista opinnoissaan. Pyrkimyksenä oli saada kattavasti esille tietoa maahanmuuttajataustaisten laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien opintoihin liittyvistä tuen tarpeista. Opinnäytetyöryhmä mietti tarkkaan tutorointitarpeen kartoituksen kysymykset. Tärkeää oli kysymysten selkeys, ymmärrettävyys, jäsentely ja määrä huomioiden muun muassa kohderyhmän mahdolliset suomen kielen

ymmärtämisen haasteet. Kysymykset laadittiin selkeällä suomen kielellä mahdollisimman helposti vastattaviksi. Jotta kysymyksiä ei olisi liikaa, päädyttiin viiteen kysymykseen – neljään puoliksi avoimeen monivalinta- ja yhteen avoimeen kysymykseen.

Kyselyn kannalta riskejä ovat kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden määrä, mikä vaikuttaa suoraan analysoitavan materiaalin määrään. Jos kyselyyn vastanneiden määrä jää vähäiseksi, analysoitavan tiedon laajuus kapenee väistämättä. Kun kyselylomake laaditaan itse, eikä se perustu jo aikaisemmin tutkimuksessa olevaan kyselyyn tai mittariin, tulisi kyselylomaketta testata etukäteen kohderyhmää vastaavalla tutkimusryhmällä (Tähtinen ym., 2020, s. 26).

Vilka (2021, s. 108) suosittelee testaamaan sähköisen kyselyn toimivuutta ja siihen vastaamista. Kyselyn lähettäminen etukäteen vastaavalle toiselle kohderyhmälle kriittisen arvioinnin saamiseksi jäi opinnäytetyön tiiviin aikataulun vuoksi tekemättä. Lopulta sähköisen kyselyn toimivuutta testattiin opinnäytetyöryhmän sisäisesti. Ryhmän jäsenet vastasivat kyselyn kysymyksiin, ja sähköinen kysely todettiin toimivaksi. Testauksen jälkeen testivastaukset poistettiin ennen kyselyn lähettämistä Diakonia-ammattikorkeakoulun Sairaanhoidajan laillistaminen Suomessa -hankkeen projektikoordinaattorille.

Kyselyn saatekirjeessä (Liite 2, s. 36) perusteltiin kyselyn vastaamisen tärkeyttä, jotta tutoroinnin opas vastaisi opiskelijoiden tuen tarpeita. Opiskelijoille kerrottiin kyselyn tärkeydestä opinnäytetyötä varten ja kannustettiin osallistumaan kyselyyn. Opiskelijoille kerrottiin saatekirjeessä, että kyselyn vastauksia käytetään vain opinnäytetyön tutorointioppaan laatimiseen, ja kyselyyn vastataan anonymisti, jolloin vastaajien tunnistetietoja ei välity opinnäytetyön tekijöille. Opiskelijaryhmän vastaava lehtori järjesti opinnäytetyön tekijöille ja kohderyhmänä olevalle opiskelijaryhmälle Zoom-tapaamisen, jossa opiskelijoille kerrottiin, että heille lähetetään kysely tutoroinnin tarpeista ja toiveista, ja että ryhmä toivoi mahdollisimman monen vastaavan, jotta tutorointiopas EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien sairaanhoitajien tutoroinnin tueksi voitaisiin laatia hyödyntäen opiskelijoiden vastauksia.

Lopullinen saatekirje (Liite 2, s. 36) ja sähköinen kysely (Liite 1, s. 34) lähetettiin Diakonia-ammattikorkeakoulun Sairaanhoidajan laillistaminen Suomessa - hankkeen projektikoordinaattorille sähköpostitse. Projektikoordinaattori välitti sähköpostin 30:lle EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleelle sairaanhoitajalle, jotka osallistuivat laillistumiskoulutukseen Diakonia-ammattikorkeakoulun Helsingin ja Porin kampuksilla. Tällä tavalla varmistettiin ja turvattiin vastaajien anonyyminä pysyminen. Vastausaikaa opiskelijoilla oli kaksi viikkoa.

6.2 Kyselyn tulos ja analysointi

Sähköiseen kyselyyn (Liite 1, s. 34) vastasi 30 opiskelijan ryhmästä seitsemän opiskelijaa. Kyselyn vastausprosentti oli siis 23,3 prosenttia. Vastausprosentti jäi melko alhaiseksi. Vastausten avulla saatiin kuitenkin tärkeää tietoa tuen tarpeista ja tutoroinnin tärkeydestä tutorointioppaan laatimista varten. Vastaukset saatiin valmiiksi sähköisessä muodossa ja sellaisina kuin niihin oli vastattu. Vastauksiin tutustuttiin, ne pilkottiin osiin ja yhdisteltiin osia liittämällä samaa ilmaisevia asioita yhteen omiksi ryhmiksi (Tuomi & Sarajärvi, 2024, luku Aineistolähtöinen analyysi). Vastauksista nousivat esiin ne asiat ja asiakokonaisuudet, jotka vastaajien mielestä olivat tärkeitä tutoroinnin oppaan laatimiseksi. Osassa vastauksia löytyi useita ilmauksia, jotka jaoteltiin niitä kuvaaviin ryhmiin.

Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat saaneet tukea opintojen aikana sairaanhoitajan osaamiseen ja harjoitteluun sekä opiskeluun ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvissä asioissa. Vastanneet opiskelijat kertoivat tarvitsevansa tukea ja ohjausta suomen kielen opiskelussa ja harjoitteluun valmistautumisessa, opintojen suunnittelussa ja aikataulutuksessa sekä suomalaiseen kulttuuriin ja opiskelijoihin tutustumisessa. Opiskelijat toivoivat tutorointia kerran viikossa kasvotusten kampuksella sekä suomen kielen osaamisen kehittymistä, jotta heillä olisi paremmat edellytykset opintojensa jälkeen työskennellä Suomessa sairaanhoitajana. Lisäksi opiskelijat toivoivat enemmän sairaanhoitajan käytännöntyön harjoittelua, jotta hoitotyön käytännöntaidot lisääntyisivät.

7 OPAS LAILLISTAMISKOULUTUKSESSA OLEVIEN SAIRAANHOITAJIEN TUTORILLE

7.1 Oppaan alustava suunnitelma

Tarkoituksena oli luoda selkeä ja helppokäyttöinen perehdytysmateriaali oppaan muodossa tuleville tutoreille. Oppaan sisällön aiheet nousivat esille kyselyn vastauksien myötä ja ne jakautuivat luonnosteluvaiheessa neljään keskeiseen aiheeseen. Tämän lisäksi oppaaseen sisällytetään osio sairaanhoitajien laillistamiskoulutuksesta ja siihen liittyvistä teemoista, joita tutorin tulee erityisesti ottaa huomioon. Hahmotelma esitetään tarkemmin taulukossa 1.

Taulukko 1. Luonnostelma oppaan rakenteesta.

Aihe	Perustelu	Ratkaisuehdotus
Tutorin rooli ja vastuut.	Selkeä roolitus auttaa tutoreita tukemaan opiskelijoita	Oppaaseen laaditaan osio, jossa selkeästi kerrotaan tutorin rooli ja vastuu sekä jaetaan käytännön vinkkejä.
Vertaiskoulutus ja kulttuurinen sensitiivisyys.	Opiskelijoiden tarvitsema vertaistuki ja kulttuurinen ymmärrys.	Oppaasta löytyy osio, joka auttaa tukemaan tutoria vertaistuen sekä kulttuurisensitiivisyyden ymmärtämisessä.
Tukimateriaali ja viestintä	Helposti saatavilla oleva tieto auttaa opiskelijoita ja tutoreita	Oppaassa esitellään viestintä omana osiona ja miten tutor voi hyödyntää toiminnassa sähköisiä viestintävälineitä.

		Tämä lisäksi oppaasta löytyy lisäperehdytys osio.
Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen	Hyvinvointi on tärkeä osa opiskelu menestystä, ja opiskelijoita on tuettava matalalla kynnyksellä.	Vahvistetaan vertaistukiryhmiä ja ohjataan tarvittaessa muiden tukipalveluiden pariin.

Suunnitteluvaiheessa katsastettiin jo olemassa olevia oppaita tutoroinnista, kuten Suomen Lukiolaisten Liiton sekä Metropolian ammattikorkeakoulun opiskelijankunnan tuottamia oppaita. Oppaissa keskeisintä olivat selkeä visuaalinen ilme ja tutoreita suoraan puhutteleva kirjoitustyyli. Yleiset aiheet liittyivät siihen, mitä tutorin tehtäviin ja miten tutortoiminnalla tuetaan opiskelijoita opintojensa aikana. Nämä aiheet nousivat keskeisiksi myös tämän oppaan kohdalla, minkä lisäksi oppaassa huomioitiin laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden opintoihin liittyvät erityisteemat.

7.2 Valmiin oppaan sisältö ja oppaan hyödyntäminen

Sähköinen opas (Liite 3, s. 37) toteutettiin kokonaisuudessaan graafiseen suunnitteluun tarkoitettulla Canva-verkkosivustolla. Oppaan visuaalinen ilme on yksinkertainen ja käyttäjäystävällinen, jotta se palvelee laajasti parhaalla mahdollisella tavalla sille tarkoitettua kohderyhmää. Opas on vaakasuuntainen pystysuuntaisen sijaan, sillä vaakasuuntainen orientaatio on käyttäjäystävällisempi näytöltä katsottuna. Opasta on siten helppo lukea tietokoneella ja jakaa etätapaamisissa kaikkien osallistujien luettavaksi. Oppaan lukeminen onnistuu myös puhelimen näytöltä etenkin, jos näytön kääntää vaakatasoon. Oppaassa käytetään lisensoituja kuvia hahmottamisen tukena. Koska eri ammattikorkeakouluilla on jo ohjeistuksia ja oppaita tutoreille, oppaamme keskittyy nimenomaan laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien tutoroinnin erityispiirteisiin sen sijaan, että se pyrkisi olemaan kaikenkattava opas tutoroinnista. Sen voisi mieltää ammattikorkeakoulujen

omien tutorointimateriaalien lisäosaksi, ja kunkin ammattikorkeakoulun vastuulle jää tarkempi tutorin vastuiden rajanveto ja käytännöntason organisointi.

Tutorointiosiossa kerrotaan yleisesti siitä, mitä tutorointi tarkoittaa, ja miten tutoriksi ryhtyvä opiskelija voi harjoittaa ja oppia tehtävässä monia eri taitoja. Oppaassa kerrotaan myös, mitä sairaanhoitajien laillistamiskoulutus Suomessa tarkoittaa, ja missä koulutukseen osallistuvat opiskelijat saattavat erityisesti kaivata tutorin tukea. Lisäksi oppaasta löytyy viestintään keskittyvä osuus, jossa käydään läpi erilaisia keinoja tavoittaa opiskelijat sekä koulun muu henkilökunta ja miten tutorina yleisesti voidaan tuottaa näkyvää, selkeää ja johdonmukaista viestintää. Osuudessa myös esitetään esimerkkejä opiskelijoille suunnatuista tapahtumista, joita toivottaisiin järjestävän opiskelijoiden opintojen ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

Oppaan lopussa esitellään käytettyä lähdemateriaalia ja muuta hyödynnettävää kirjallisuutta. Sähköinen julkaisumuoto antaa mahdollisuuden muokata kirjallisuusosiota ja opasta on helppo päivittää ajankohtaiseen muotoon ja kunkin ammattikorkeakoulun omiin tarpeisiin sopivaksi. Opas (LIITE 3, s. 37) tullaan julkaisemaan keväällä 2025, ja se on hyödynnettävissä kaikissa ammattikorkeakouluissa, joissa sairaanhoitajien laillistamiskoulutusta toteutetaan ja tutoroinnille nähdään tarvetta.

8 EETTISET NÄKÖKOHDAT JA LUOTETTAVUUS

8.1 Opinnäytetyön ja sen prosessin eettisyys

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto (Arene ry) on laatinut ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Opiskelijan muistilistaan on koottu 13 kohtaa opinnäytetyön eettisyydestä. (Arene ry, 2020, s. 14.) Yksi eettisistä suosituksista koskee henkilötietojen käsittelyä (Arene ry, 2020, s. 18–19). Ryhmämme pohti muun muassa kohderyhmälle esitettävien kysymysten muotoilua henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta. Tavoitteena on saada riittävästi opinnäytetyötämme tukevaa aineistoa. Pyydettyville tiedoille on kuitenkin samaan aikaan oltava myös käsittelyperuste, ja halusimme huomioida henkilötietojen keruun minimoimisen periaatetta, joten päädyimme olemaan keräämättä lainkaan henkilötietoja kyselyn kautta. Toteutimme kyselyn niin, että ryhmämme laati kysymykset ja kyselyn Webropol-alustalle ja toimitti sen eteenpäin jaettavaksi opiskelijoille niin, että ryhmämme ei käsitellyt opiskelijoiden henkilötietoja.

Eettisyydellä voidaan myös tarkoittaa sitä, että tavoitteena on lisätä kohderyhmän hyvinvointia eikä siitä saa aiheutua haittaa kohderyhmälle tai muille prosessiin liittyville tahoille (Puusa & Juuti, 2020, luku Laadullisen tutkimuksen luotettavuus). Korostimme kyselyssä ja opiskelijoille esittäytymisen yhteydessä sitä, että kyselyyn vastataan anonyymisti ja vastaaminen on vapaaehtoista. Vaikka vastaajia oli verrattain vähän, ei yksittäisiä vastaajia pysty tunnistamaan tuloksista. Valitsimme kuitenkin olla käyttämättä suoria lainauksia raportissa niiden vähyyden vuoksi.

8.2 Opinnäytetyön ja prosessin luotettavuus

Hyvää tieteellistä käytäntöä (HTK) edistävä tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) listaa hyvän tieteellisen käytännön peruspilareiksi luotettavuuden, rehellisyyden, arvostuksen sekä vastuunkannon (Keiski ym., 2023, s 11–14).

Luotettavuudella tarkoitetaan sitä, että tehdyt valinnat ovat perusteltuja ja tilanteeseen sopivia, ja prosessin vaiheet kuvataan rehellisesti (Puusa & Juuti, 2020, luku Laadullisen tutkimuksen luotettavuus). Opinnäytetyöhön ryhtyessämme selvitimme muun muassa tutkimusluvan tarpeellisuutta. Selvisi, että emme tarvitse tutkimuslupaa, mikäli teemme opinnäytetyön Diakonia-ammattikorkeakoulussa laillistamiskoulutuksessa olevista sairaanhoitajista sen sijaan, että laajentaisimme kohderyhmän käsittämään useissa eri ammattikorkeakouluissa opiskeleviin laillistamiskoulutuksessa oleviin sairaanhoitajiin.

Päätimme rajata kohderyhmän vain Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoihin, vaikka samalla tulimme kaventaneeksemme otantaa, mikä vaikutti tulosten luotettavuuteen. Luotettavampien tulosten saamiseksi suurempi otanta olisi ollut tarpeen, jotta olisimme saaneet useampien laillistettavien sairaanhoitajien näkemyksiä kyselyyn. Toisaalta myös se, että kysely on toteutettu vain yhdessä oppilaitoksessa voi vaikuttaa tuloksiin, sillä on mahdollista, että vastaukset vaihtelisivat kunkin oppilaitoksen sisällä riippuen siitä, millaista tukea ja neuvontaa laillistettaville sairaanhoitajille on kussakin ammattikorkeakoulussa kyselyn teettämishetkellä tarjolla. Luotettavuutta toisaalta lisää nelihenkinen ryhmämme, mikä tuo laajemman näkökulman prosessin analysointiin.

9 POHDINTA

Opinnäytetyömme luotettavuuden kannalta olisi ollut parempi, mikäli olisimme saaneet enemmän vastauksia. Toisaalta meille oli eettisistä syistä tärkeää korostaa kyselyyn osallistumisen vapaaehtoisuutta. Kohderyhmä oli myös pienempi sen vuoksi, että alun perinkin rajasimme sen vain Diakonia-ammattikorkeakoulun laillistamiskoulutuksen sairaanhoitajiin kaikkien tai useampien ammattikorkeakoulujen laillistamiskoulutuksessa olevien opiskelijoiden sijaan. Mikäli aikataulu olisi joutanut enemmän, olisimme voineet pitää kyselyä auki pidempään, ja vierailta useammassa opiskelijoille suunnatussa ryhmätapaamisessa kertomassa työstämme ja tavoitteestamme. Olisimme myös voineet hakea tutkimuslupaa useisiin eri ammattikorkeakouluihin, jolloin olisimme voineet saada vastauksia enemmän ja laajemmalta alueelta. Haastatteleamalla laillistamiskoulutukseen osallistuvia opiskelijoita, olisimme voineet kartoittaa vielä paremmin, mitä tukitoimia opiskelijat saavat ja mihin tukitoimiin he kaipaavat apua tutorilta. Haastattelun muodossa olisimme voineet samalla esittää myös ideoitamme tutortoimintaan ja ylipäätään haastattelemisen luo vuorovaikutuksellisempaa tiedonjakoa. Olisi myös ollut mielenkiintoista vertailla sitä, millaista tukea laillistamiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajat tällä hetkellä eri oppilaitoksissaan saavat.

Opinnäytetyöprojektin aikana meille selvisi paljon lisää laillistamisprosessista ja siitä, että laillistamiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajat saavat oppilaitoksen puolelta hyvin paljon vähemmän tukea kuin tutkinto-opiskelijat, mikä mielestämme entisestään korostaa tutortoiminnan tärkeyttä. Monet tutkinto-opiskelijalle tarjotut tuen muodot eivät ole laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien ulottuvilla, sillä heille kohdennettu pätevyyskoulutus ei ole tutkintoon johtava. Voidaan siis ajatella onnistuneen ja toimivan tutoroinnin järjestämisen olevan erityisen tärkeää juuri tälle kohderyhmälle, sillä heille tarjolla olevat tuen muodot ovat paljon rajoitetumpia kuin Suomessa tutkintoon opiskelevilla yleensä. He ovat myös muuttaneet Suomeen toisesta kulttuurista, mikä voi itsessään luoda tarpeen tuelle ja neuvonnalle. On myös tärkeää pohtia ulkomaalaistaustaisen aikuisopiskelijan erityisiä tarpeita tutorointiin liittyen

verrattuna toiselta asteelta korkeakouluun täysipäiväisesti opiskelemaan tulleeseen nuorempaan henkilöön.

Laillistamiskoulutus on lähtökohtaisesti toteutukseltaan tiiviimpää, räätälöidymppää ja lyhytkestoisempaa, jolloin tutortoiminnan ajoituksen merkitys korostuu. Ryhmämme pohti myös jatkokehitysideana tutortoiminnan integroimista ammattikorkeakoulun verkko-opiskeluympäristöön. Sen etuna olisi muun muassa se, että tukeen liittyvä informaatio olisi saatavilla samassa paikassa kuin opintoihin liittyvät materiaalit. Tämä tekisi meidän arviomme mukaan tarjotusta tuesta saavutettavampaa, mikä taas tukisi opintojen etenemisessä. Yksi laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien tutoroinnin malli voisi olla työparityöskentely, jossa työparina toimisivat sairaanhoitaja- ja sosionomiopiskelija. Tällöin sosionomiopiskelijat saisivat arvokasta kokemusta tukemisesta, ohjaamisesta ja neuvonnasta, ja sairaanhoitajaopiskelijoilla olisi substanssitason tietotaitoa, joka tukisi opiskelijoita. Työparityöskentely myös auttaisi jakamaan vastuuta ja tutoroinnista väistämättäkin syntyvää lisätyöskentelyä.

Opiskelijoiden motivoimista kyselyyn vastaamiseen olisi voinut miettiä tarkemmin; miten he hyötyvät kyselystä sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä. Monien kyselyiden kohdalla opiskelijoille tarjotaan pientä lahjaa tai palvelua kiitoksena siitä, että ovat vastanneet tiettyyn kyselyyn. Tällä lahjalla voidaan tarkoittaa esimerkiksi lahjakorttia koulun ruokalaan tai koulun logoilla varustettua kangaskassia. Olisimme voineet pohtia, olisiko Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä voitu keksiä kyselyyn vastanneille opiskelijoille vastaavanlaista kompensatiota ja kannustinta kyselyyn osallistumisesta.

Opinnäytetyötä tehdessä ja perehtyessä tutorointiin liittyviin aineistoihin ja hankkeisiin tietämys ja kiinnostus tutorointia kohtaan lisääntyi. Opinnäytetyön tekeminen ja tutorointioppaan laatiminen lisäsi mielenkiintoa, tietoa tutoroinnista ja valmiuksia toimia tutorina tulevaisuudessa. Oli myös mielenkiintoista perehtyä laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien Jäimme miettimään, kuinka tärkeä asia tutorointi on laillistamiskoulutuksessa opiskeleville sairaanhoitajille, kun heidän saama tuki on ammattikorkeakouluissa vähäisempää kuin tutkinto-

opiskelijoilla. Yhteistyömme sujui prosessin aikana hyvin, ja saimme tehtyä yhdessä myös kompromisseja tilanteissa, joissa näkemykset erosivat toisistaan. Sovimme heti alussa säännölliset tapaamiset Teams-alustan välityksellä. Tapaamisten puheenjohtajana ja sihteerinä toimimisen sovimme kiertäväksi, jolloin kaikki ryhmän jäsenet saivat kokemusta puheenjohtajana ja sihteerinä olemisesta. Pöytäkirjat kirjoitimme Teams-alustalla, jolla ne olivat reaaliaikaisesti kaikkien saavutettavissa.

Tavoitteet toteutuivat osittain, sillä saimme arvokasta tietoa laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitajien tuen tarpeista ja tutoroinnin merkityksestä, mutta kyselyn vähäinen vastausmäärä ja aikarajoitteet estivät kehittämisen laajentamisen ja syventämisen haluamallamme tavalla. Vaikka pystyimme kartoittamaan tukipalvelujen vähäisyyttä ja tutoroinnin tarpeellisuutta, laajemman ja monipuolisemman aineiston saaminen olisi vaatinut pidempiaikaista kyselyä tai laajempaa kehittämisaluetta. Lisäksi tutorointi mallin kehittäminen jäi osittain suunnitteluvaiheeseen, sillä emme ehtineet täysin testata ja implementoida mallia käytännössä. Näistä haasteista huolimatta saimme hyödyllisiä kehitysehdotuksia ja näkemyksiä, jotka voivat tukea jatkokehittämistä ja käytännön sovelluksia. SAILA-hanke tulee päättymään vuoden 2025 aikana. Se, miten laillistamiskoulutusta tullaan jatkossa tarjoamaan EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta saapuneille sairaanhoitajille, ei ole vielä tiedossa. Toivomme kuitenkin, että jo olemassa olevaa ammattitaitoa ja resursseja osataan ottaa käyttöön yhteiskunnassamme, ja koulutukseen osallistuvia pyritään ja pystytään tukemaan – muun muassa tutoroinnin keinoin.

LÄHTEET

- A 564/1994. Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994.
https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1994/564#sec_14v20110377_heading
- Arene ry. (9.1.2020). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>
- Blomster, M-L., Karhia, M. (2017). Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla -hanke. Teoksessa M. Pinolehto (toim.), *Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla -hanke*. (s. 47–53). (Diak Puheenvuoro 12). Diakonia ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-305-6>
- Blomster, M-L., Jauhonen, A., Järviluoma, A., Karhia, M., Konttajärvi, A., Kärkkäinen, K., Lantto, R., Mäkelä-Lehtola, M., Natri, P., Nuottila, K., Pinolehto, M. & Ruokonen, T. (2017). Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla-hanke. Teoksessa M. Pinolehto (toim.), *Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla-hanke*. (s. 91–95). (Diak Puheenvuoro 12). Diakonia ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-305-6>
- Civil, T. & Tuominen, R. (2024). ”Tutorit on ihan valtava resurssi ja siitä pitäisi saada se kaikki potentiaali irti” – Tutor-toiminnan kehittäminen korkeakoulussa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 26 (3), 28–46
<https://journal.fi/akakk/issue/view/11182/2540?acceptCookies=1>
- Colver, M., & Fry, T. (2016). Evidence to Support Peer Tutoring Programs at the Undergraduate Level. *Journal of College Reading and Learning*, 46, 16–41. <https://doi.org/10.1080/10790195.2015.1075446>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki*. Saatavilla 4.4.2025 <https://www.diak.fi/tukipalvelut/>
- Jauhonen, A., Karhia, M., Lantto, R. & Vilminko, S. (2017). Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla-hanke. Teoksessa M. Pinolehto (toim.), *Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla-hanke*. (s. 83–89). (Diak Puheenvuoro 12). Diakonia ammattikorkeakoulu.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-305-6>

- Kanniainen, M-R., Nylund, J. & Kupias, P. (2020). *Mentoroinnin työkirja*. Helsinki: Opetushallitus.
https://blogs.helsinki.fi/mentorointi/files/2014/08/Mentoroinnin-tyokirja_A4.pdf
- Karjalainen, A. L., Kivirinta, M., Nylund, M., Valtonen, M., & Vesterinen, O. (toim.) (2020). *Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0*. (Diak opetus, 7). Diakonia-ammattikorkeakoulu.
<http://libguides.diak.fi/oskeopas>
- Keiski, R., Hämäläinen, K., Karhunen, M., Löfström, E., Näreaho, S., Varantola, K., Spoof, S., Tarkiainen, T., Kaila E., & Aittasalo, M. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023). Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Keva. (i.a.). *Eläköitymisennuste*. Saatavilla 15.4.2025
<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiMmQyMmE5MzItMTZmNS00ZDYwLWFiOWMtYzljNTljOTkwYTU3IiwidCI6IjZiYmE2ZjhmLTJjZDgtNGUxYi1iYTQ2LTc0YTE1NWQzN2M4NCIsImMiOiI9>
- Kotoutuminen. (i.a.). *Keskeiset kotoutumiseen liittyvät käsitteet*. Saatavilla 1.1.2025 <https://kotoutuminen.fi/keskeiset-kasitteet>
- Kukkonen, T., Nikkanen, K., Palomäki, G., & Sarén, M. (2024). Näkökulmia kansainvälisen rekrytoinnin kehittämiseen. Terhi Kukkonen ja Gitta Palomäki (toim.), *Näkökulmia kansainvälisen rekrytoinnin kehittämiseen*. (s. 81–89). Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä B 180/2024
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7522-40-0>
- L 1325/2014. Yhdenvertaisuuslaki 31.12.2014/1325.
<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2014/1325>
- L 1326/2010. Terveysturvallisuuslaki 31.12.2010/1326.
<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2010/1326>
- L 559/1994. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>
- L 609/1986. Tasa-arvolaki 1.1.1987/609.
<https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1986/609>

- L 695/2019. Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta
23.5.2019/695. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2019/695>
- L 741/2023. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 14.4.2023/741.
<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2023/741#OTO>
- Lassila, S., & Harmaala, M-M. (toim.). (2023). *Valloita virtuaalisesti – työkaluja onnistuneeseen virtuaalitapahtumaan*. Haaga-Helia.
<https://julkaisut.haaga-helia.fi/valloita-virtuaalisesti-tyokaluja-onnistuneeseen-virtuaalitapahtumaan/>
- Laurea ammattikorkeakoulu, (12.12.2024). *Sairaanhoitajaksi Suomessa Päätöswebinaari* [diat]. https://laurea-uas-my.sharepoint.com/personal/johkurk_laurea_fi/_layouts/15/onedrive.aspx?id=%2Fpersonal%2Fjohkurk%5Flaurea%5Ffi%2FDocuments%2FSairaanhoitajaksi%20Suomeen%2FWebinaarin%20esitykset%2Ftesti%2FSairaanhoitajaksi%20Suomessa%20%2Dloppuwebinaarin%20esitysmateriaalit%2Epdf&parent=%2Fpersonal%2Fjohkurk%5Flaurea%5Ffi%2FDocuments%2FSairaanhoitajaksi%20Suomeen%2FWebinaarin%20esitykset%2Ftesti&ga=1
- Laurea ammattikorkeakoulu. (7.9.2023). *MOOC sairaanhoitajaksi pätevoitymisen tukena*. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230907121336>
- Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään. (4.5.2020).
Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään -hanke.
Toimintamalleja maahanmuuttajien korkeakoulutuksen tueksi.
Diakonia-ammattikorkeakoulu.
<https://maahanmuuttajatamkiin.diak.fi/2020/05/04/toimintamalleja-maahanmuuttajien-korkeakoulutuksen-tueksi/>
- Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään. (i.a.-a.). Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään -hanke. *Sujuvasti kohti AMKia ja työelämää*. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 6.1.2025
<https://maahanmuuttajatamkiin.diak.fi/hanketietoa/>
- Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään. (i.a.-b.). Maahanmuuttajat korkeakoulutukseen ja työelämään -hanke. *Opas ja työkirjat oppimisen tueksi työpaikalla – opiskelijalle ja työpaikkaohjaajalle*.

- Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 16.1.2025
<https://maahanmuuttajatamkiin.diak.fi/ohjausmateriaalit/>
- Maahanmuuttovirasto. (2025). *Maahanmuutto Suomeen*.
https://migri.fi/documents/5202425/166014458/Maahanmuutto_Suomeen_1_2025.pdf/ee5403d8-91a2-5772-3dc8-c7c04c33e096/Maahanmuutto_Suomeen_1_2025.pdf?t=1738233869385
- Metropolia, (i.a.). *Sairaanhoitajan laillistamispolku. SAILA – Sairaanhoitajan laillistaminen Suomessa -hankkeet*. Saatavilla 5.1.2025
<https://www.metropolia.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hankkeet/sairaanhoitajan-laillistamispolku>
- O'Diako. (i.a.). *Mitä tutorointi on?* Saatavilla 6.1.2025
<https://www.odiako.fi/tutorointi-tuki>
- Pinolehto, M., & Vilminko, S. (2017). Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla-hanke. Teoksessa M. Pinolehto (toim.), *Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla-hanke*. (s.11–13). (Diak Puheenvuoro 12). Diakonia ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-305-6>
- Puusa, A., & Juuti, P. (2020) *Laadullisen tutkimuksen luotettavuus*. Teoksessa Puusa, A., Juuti, P., & Aaltio, (toim.), *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Sairaanhoitajaksi Suomessa. (i.a -a.). *Sairaanhoitajaksi Suomessa -hanke*. Saatavilla 29.12.2024 <https://sairaanhoitajaksisuomessa.fi/hanke/>
- Sairaanhoitajaksi Suomessa. (i.a -b.). *Sote-mooc*. Saatavilla 17.1.2025
<https://sairaanhoitajaksisuomessa.fi/sote-mooc/>
- Sairaanhoitajan laillistaminen Suomessa. (16.4.2024). SAILA-hanke. *20 ammattikorkeakoulua mukana kehittämässä sairaanhoitajien laillistamista*. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
<https://www.diak.fi/2024/04/16/tukea-eu-eta-maiden-ulkopuolelta-tulevien-sairaanhoitajien-tyollistymiseen-ammattikorkeakoulut-kehittavat-laillistamisvaylan/>
- Skaniakos, T., Penttinen, L., & Lairio, M. (2011). Vertaistutorointi yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Teoksessa Penttinen, Leena, Plihtari, Elina, Skaniakos, Terhi & Valkonen Leena (toim.), *Vertaisuus voimavarana ohjauksessa*. Jyväskylän yliopistopaino, 17–27.

- Skaniakos, T., Penttinen, L., & Lairio, M. (2014). Peer Group Mentoring Programmes in Finnish Higher Education— Mentors' Perspectives. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*, 22(1), 74–86.
<https://doi.org/10.1080/13611267.2014.882609>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (19.3.2024). *Toimeenpanosuunnitelma 2024–2027*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5657-5>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (1.3.2024). *Kliinisesti erikoistuneiden sairaanhoitajien ennakoitu tarve vuosille 2024–2028*.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5600-1>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (7.5.2024). *Sosiaali- ja terveysalan kansainvälisen rekrytoinnin laillistamisprosessin ja sitä tukevan koulutuksen asiantuntijaryhmä*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-7159-2>
- Suomen Tietotoimisto. (i.a.). *Maahanmuutto, pakolaisuus, siirtolaisuus*. Saatavilla 1.1.2025 <https://stt.fi/tyylikirja/sanastot/juridisia-termeja/maahanmuutto-pakolaisuus-siirtolaisuus/>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2024). Aineistolähtöinen analyysi. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (30.3.2023). *Uudet selvitykset tarjoavat tietoa kansainvälisten rekrytointien edistämiseksi sosiaali- ja terveysalalla*.
<https://tem.fi/-/sosiaali-ja-terveyspalveluja-haastaa-yha-osaavan-tyovoiman-saatavuus-alaan-kansainvalistymiselle-uusia-mahdollisuuksia->
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (8.5.2023). *Tiivistelmä: arvio sote-alaan työvoimapulasta*.
<https://tem.fi/documents/1410877/163665975/Arvio+sote-alaan+tyovoimapulasta.pdf/fd37cff7-e890-47ae-98bf-0b087160ec9b/Arvio+sote-alaan+tyovoimapulasta.pdf?t=1685624068424>
- Tähtinen, J., Laakkonen, E., Broberg, M., Tähtinen, R., & Tähtinen, R. (2020). *Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita* (2. uudistettu painos.). Turun yliopiston kasvatustieteiden laitos.

- Valli, R. & Perkkilä P. (2018). Sähköinen kyselylomake ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Sähköisen kyselyn etuja. Teoksessa Valli, R. (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle* (5.uud.p.). PS-kustannus Valvira. (i.a.). *EU- tai ETA-valtioiden ulkopuolella koulutettu sairaanhoitaja*. Saatavilla 8.2.2025 <https://valvira.fi/ammattioikeudet/eu-tai-eta-valtioiden-ulkopuolella-koulutettu-sairaanhoitaja>
- Vartiainen, P. (2021). Säädellysti Suomeen – kohti hoitoalan kansainvälisen rekrytoinnin ratkaisuja. *Työelämän tutkimus Arbetslivsforskning*, 19 (2), (s. 264–277). <https://doi.org/10.37455/tt.107423>
- Vilka, H., (2021). *Tutki ja kehitä*. (5. uud. p.). PS-kustannus.
- Work in Finland. (2025). *Kansainvälisen rekrytoinnin opas*. <https://mediabank.businessfinland.fi//JQWn2SGF98rB>

LIITE 1. Tutorointitarpeen kartoitus -kysely

Kysely avoinna opiskelijoille 11.-21.2.2025 seuraavat kysymykset:

1. Mihin olet saanut tukea opintojesi aikana? (voit valita useamman vaihtoehdon)
 - Tehtäviin liittyvissä asioissa
 - Sairaanhoidajan osaamiseen liittyvissä asioissa
 - Harjoitteluun liittyvissä asioissa
 - Suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvissä asioissa
 - Muuta tukea, mitä?
 - En ole saanut tukea ollenkaan tai liian vähän. Kerro alla olevassa tekstikentässä, millaista tukea kaipaisit/olisit kaivannut?

2. Missä asiassa tutorointi auttaisi sinua eniten? (Voit valita useamman vaihtoehdon)
 - Opintojen suunnittelu ja aikataulutus
 - Suomen kielen opetteluun liittyvä tuki
 - Suomalaiseen kulttuuriin tutustuminen
 - Muihin opiskelijoihin tutustuminen
 - Työharjoitteluun valmistautuminen
 - Jossain muussa, missä?

3. Kuinka usein mielestäsi tutorointia tarvitsisit opintojesi tueksi?
 - Kerran viikossa
 - Kaksi kertaa kuukaudessa
 - Kerran kuukaudessa
 - 1–2 kertaa lukukaudessa
 - En tarvitse tutorointia
 - Muu vastaus, mikä?

4. Mikä olisi helpoin tapa keskustella tutorin kanssa?

- Tapaaminen koululla
 - Videolla (esim. Zoom, Teams)
 - Sähköpostilla
 - Diakle-alustalla
5. Mitä muuta haluaisit kertoa meille (toiveita, pyyntöjä)?

LIITE 2. Saatekirje

Hyvä DIAK:n opiskelija,

Olemme kolmesta sosionomi (AMK) -opiskelijasta ja yhdestä sairaanhoitaja (AMK) -opiskelijasta koostuva ryhmä Diakonia-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä, joka liittyy sairaanhoitajien laillistamiskoulutuksessa olevien opiskelijoiden tuutorointiin.

Tuutorointi tarkoittaa opiskelijan tukea opintojen käytäntöihin tutustumisessa ja uusien opiskelukavereiden kohtaamisessa ja tuutorina toimii yleensä toisen vuoden opiskelija, joka opiskelee samaa alaa.

Opinnäytetyömme tavoitteena on kehittää suositusta tuutoroinnin järjestämiseksi laillistamiskoulutuksessa oleville opiskelijoille. Kyselymme avulla haluamme selvittää, miten opiskelijoita voidaan parhaiten tukea opintojen aikana.

Osallistumisesi kyselyyn on meille erittäin tärkeää, sillä vastauksesi auttavat meitä ymmärtämään paremmin laillistamiskoulutuksen opiskelijoiden tukitarpeita. Kysely on täysin anonyymi, ja noudatamme tiukasti tietosuojakäytäntöjä, eikä vastauksiasi voida yhdistää henkilöön.

Vastaaminen kyselyyn vie noin 10 minuuttia, ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyyn voi osallistua vapaaehtoisesti, ja se on avoinna 21.02.2025 asti.

Vastaamaan pääset tästä linkistä: (tähän kyselyn linkki)

Kiitos etukäteen avustanne! Mikäli kyselyyn liittyen herää kysymyksiä, voitte ottaa yhteyttä opinnäytetyöryhmän yhteyshenkilöön sähköpostitse: emeraude.mpaka@student.diak.fi.

Ystävällisin terveisin,

Laura Maajärvi, Elisa Makkonen, Emeraude Mpaka & Aisha Nur Yusuf

LIITE 3. Laillistamiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajat opas tutoreille

- 01 lukijalle

- 02 tutorointi

- 03 laillistamiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajat

- 04 viestintä

- 05 lukemista

- 06 lopuksi

01

lukijalle

Tämä opas on sinulle, joka olet itse opiskelijana ammattikorkeakoulussa ja mietit, haluaisitko toimia tutorina laillistamiskoulutuksessa oleville sairaanhoitajille. Suomessa sairaanhoitajana toimiakseen täytyy olla Valviran laillistama ammattihenkilö. Ulkomailta Suomeen saapunut sairaanhoitaja saattaakin joutua käymään lisäopintoja ennen kuin voi toimia laillisesti sairaanhoitajana Suomessa.

Suomessa useampi ammattikorkeakoulu tarjoaa lisäkoulutusta EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleille sairaanhoitajille. Jotta opas sopisi mahdollisimman monen ammattikorkeakoulun käyttöön, keskittyi se kertomaan tutoroinnista ja laillistamiskoulutuksesta yleisemmällä tasolla. Voit aina kääntyä tarkempien kysymysten kanssa oman ammattikorkeakoulusi puoleen.

tutor on...

kaveri

tutorina tutustut uusiin ihmisiin - niin toisiin tutoreihin kuin tutoroitaviin opiskelijoihinkin

neuvoja

tutorina voit tarjota uudelle opiskelijalle psykososiaalista tukea, opastaa koulun toimintatapoihin ja auttaa integroitumaan opiskeluyhteisöön

roolimalli

voit omalla toiminnallasi edistää yhteenkuuluvutta ja osallisuutta

tutoroinnin kautta voit oppia..

vuorovaikutus- ja
viestintätaitoja

johtamis- ja
ryhmänohjaustaitoja

opastamista ja
ohjaamista

kulttuurienvälistä
osaamista

organisointi- ja
ajanhallintataitoja

03

laillistamiskoulutuksessa olevat sairaanhoitajat

keitä koulutuksessa on?

- sairaanhoitajia, joilla on koulutus EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta
- tavoitteena saada laillistus ja työllistyä Suomen terveydenhuoltoon

tutorin on hyvä tietää

- opiskelijan on suoritettava suomen kielen koe ennen koulutuksen alkua
- kielitaito on edellytys potilasturvallisuudelle ja tiimityölle
- tutor voi tukea kielenkäytössä, erityisesti harjoittelun arjessa

koulutuksen rakenne ja kesto

mitä koulutus sisältää

- teoriaa suomalaisesta hoitotyöstä
- käytännön harjoittelua sote-yksiköissä
- valviran laillistusprosessi (kestää vähintään 4 kk)

tutorin on tärkeää ymmärtää

- koulutuksen kesto vaihtelee yksilöllisesti
- opiskelijalla on henkilökohtainen opintosuunnitelma
- kesto riippuu aiemmasta koulutuksesta, Valviran vaatimuksista ja harjoittelun määrästä

koulutukseen keston vaikuttavat tekijät

- opiskelijan elämän tilanne ja sitoutuminen
- kielitaito ja opiskelunvalmiudet
- motivaatio ja etenemistahti

04

viestintä

Tutoroinnin yksi tärkeimmistä elementeistä on saavutettava viestintä tutorin ja opiskelijoiden välillä sekä koulun henkilökunnan välillä. Nyky- ja tulevaisuuden työmarkkinoilla korostuu juuri kulttuurienvälisen viestinnän taitaminen alasta riippumatta ja korkeakoulu ympäristönä tarjoaa oivat puitteet harjoitella, ymmärtää ja saavuttaa kulttuurienvälisen viestinnän osaamista sekä kompetensseja.

Tutorina pääset edistämään kattavasti omia viestintätaitojasi. Viestinnässä on tärkeää olla selkeä ja johdonmukainen, mutta omaa persoonallisuutta saa tuoda myös viestinnässä esille. Tutorioivilta opiskelijoilta kannattaa varmistaa, mitkä yhteydenottovälineet he kokevat itselleen mieluisaksi. Parhaiten olet tutorina saavutettavissa korkeakoulun omalla verkkokurssialustalla sekä eri sosiaalisen median kanavoilla, kuten:

- Facebook
- Instagram
- WhatsApp
- Discord...

kiinnitä huomiota selkokieleen

Korkeakoulu yhteisöt moninaistuvat ja yhä useampi kouluttautuva ammattilasi osaava ei välttämättä puhu äidinkielenään suomea. Tästä huolimatta heidän työllistymisensä ehtona on riittävän hyvä suomen kielen taito hoitotyön parissa.

Selkokielisyyteen kannattaa siis tutorina kiinnittää huomiota, lisätietoa on saatavilla Selkokeskuksen sivuilta.

tapahtumien järjestäminen ja opiskelijahyvinvointi

Järjestämällä tutorina tapahtumia ja toimintaa voit saattaa yhteen koulutukseen osallistuvia opiskelijoita, auttaa heitä verkostojen luomisessa sekä edistää heidän hyvinvointiaan opiskelun ajan. Laillistamiskoulutuksessa olevien sairaanhoitaja-opiskelijoiden opiskeluhuvinvoinnin edistäminen on erityisen tärkeää, sillä he eivät kuulu eivät suorita tutkintoon johtavaa koulutusta ja täten heillä ei ole oikeutta opiskeluhuoltoon, kuten Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön (YTHS) tai oppilaitoksen järjestämään opiskeluhuoltoon.

tapahtumakalenteri

aloitusinfo uusille opiskelijoille

terveydenhuollon simulaatioharjoittelu - paja

suomen kielen paja

kahdenkeskeiset tapaamiset opiskelijan kanssa pitkin lukukautta

tapahtuma opiskelijahyvinvoinnin edistämisestä

lukemista

- Valvira. (i.a.). *EU- tai ETA-valtioiden ulkopuolella koulutettu sairaanhoitaja*. Saatavilla 8.2.2025
- Sekimoto, S., Sorrells, K., Sekimoto, S., & Sorrells, K. (2016). *Globalizing intercultural communication: A reader*. Sage.
- Ohjauksella hyvinvointia. (21.3.2023). *Katso vinkit opiskelijahyvinvoinnin parantamiseksi!* Diakonia-ammattikorkeakoulu. <https://ohjauksellahyvinvointia.diak.fi/katso-vinkit-opiskelijahyvinvoinnin-parantamiseksi/>
- Civil, T. & Tuominen, R. (2024). "Tutorit on ihan valtava resurssi ja siitä pitäis saada se kaikki potentiaali irti" - Tutor-toiminnan kehittäminen korkeakoulussa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 26 (3), 28-46 <https://journal.fi/akakk/issue/view/11182/2540?acceptCookies=1>
- Skaniakos, T., Penttinen, L., & Lairio, M. (2014). Peer Group Mentoring Programmes in Finnish Higher Education-- Mentors' Perspectives. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*, 22(1), 74-86. <https://doi.org/10.1080/13611267.2014.882609>

